

**„Historia środowiskowa w Polsce –
przegląd badań”, Poznań,
31 marca – 1 kwietnia 2022 roku**

Historia środowiskowa jest stosunkowo młodym, choć prężnie się rozwijającym nurtem w polskich badaniach nad przeszłością. Tym bardziej cieszy fakt organizacji spotkań mających na celu integrację praktyków i teoretyków tej subdyscypliny. Najnowszą taką inicjatywą była dwudniowa konferencja „Historia środowiskowa w Polsce – przegląd badań”, która została przeprowadzona 31 marca i 1 kwietnia 2022 r. na Wydziale Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydarzenie odbyło się w ramach prac polskiej sekcji European Society for Environmental History.

W konferencji wzięli udział badacze reprezentujący historię, geografę, paleoekologię, klimatologię, biologię, filozofię, antropologię, etnografię, literaturoznawstwo, politologię oraz kulturoznawstwo. Każdy dzień obrad rozpoczynał się godzinnym wykładem wiodącym, po którym następowały trzy panele tematyczne. Ciekawym rozwiązaniem zaproponowanym przez organizatorów był okrągły stół studencko-doktorancki, przy którym młodzi adepci historii środowiskowej mogli zaprezentować swoje pomysły badawcze w postaci kilkuminutowych wystąpień w formacie tzw. *lightning talks*.

Pierwszy dzień konferencji zaczął się od wykładu Ewy Bińczyk „Warunki bojkotu marazmu w epoce antropocenu”, w którym zaprezentowała postulat aktywnego działania naukowców na rzecz powstrzymania skutków globalnego ocieplenia. Obrady paneli tematycznych rozpoczęły się od historii lasów. Tomasz Związek w swoim referacie przedstawił postulat transdyscyplinarnych badań nad ich przeszłością, które pozwolą na wyjście z obecnego impasu badawczego. W następnym wystąpieniu Agata Konczal zaprezentowała

interesujące spojrzenie na połączenie perspektyw badawczych oferowanych przez antropologię lasu oraz historię środowiskową. Jako ostatni w tym panelu wystąpił Jawad Daheur, który opowiedział o spadku zalesienia na ziemiach polskich pod zaboremami w końcu XIX w. i wynikającymi z tego problemami w dostępności do paliwa. Co istotne, zagadnienie, choć samo w sobie dotyczące historii Polski, zostało porównane z ówczesną sytuacją w innych częściach Europy.

Drugi panel dotyczył styku pomiędzy historią środowiskową a ideologiami. W pierwszym referacie Ewa Domańska, Jacek Małczyński i Mikołaj Smykowski na przykładzie Holokaustu przedstawili historię środowiskową jako pole badań transdyscyplinarnych. W drugim wystąpieniu Dariusz Jarosz opowiedział o możliwościach badawczych historii środowiskowej Polski w latach 1945–1956, głównie na podstawie analizy ówczesnego traktowania zwierząt hodowlanych.

Kolejny panel tematyczny został poświęcony historii krajobrazów. Karolina Ćwiek-Rogalska opowiedziała o krajobrazie jako narzędziu ustanawiania historii. W następnym wystąpieniu Marta Tomczok zaprezentowała perspektywę humanistyki węglowej i postulat badania węgla bez dotychczasowych uprzedzeń. Z kolei Małgorzata Praczyk rozpatrywała przemiany krajobrazu i odzyskiwanie przez przyrodę miejsc, w których znajdowały się nazistowskie fabryki. To nie był jednak koniec wydarzeń przygotowanych przez organizatorów, bowiem pierwszy dzień konferencji zwieńczyła debata o historii środowiskowej w Polsce, w której udział wzięli Monika Bakke, Karolina Ćwiek-Rogalska, Jawad Daheur oraz Piotr Oliński. Dyskusję moderowała Małgorzata Praczyk.

Kolejnego dnia, 1 kwietnia obrady rozpoczęły się od wykładu Mariusza Lamentowicza, który opowiedział o metodzie badania dawnego klimatu za pomocą osadu wydobywanego z dna torfowisk. Pierwszy

panel tematyczny został poświęcony rewolucjom ekologicznym. Najpierw Tomasz Samojlik zakreślił historię zmagania o ocalenie Puszczy Białowieskiej przed niszczącym wpływem człowieka na przestrzeni ostatnich kilku stuleci. Z kolei Piotr Guzowski zaprezentował nowatorskie ujęcie reformy włóczęj przeprowadzonej w XVI w. w Wielkim Księstwie Litewskim i ukazał potencjalne możliwości badawcze, które temat ten stawia przed historykami. W ostatnim wystąpieniu Adam Izdebski poddał refleksji powiązanie między historycznymi pandemiemi a rewolucjami ekologicznymi oraz wtajemniczył słuchaczy w metody badań paleoekologicznych nad epidemiami dżumy na terenie średnio-wiecznej Europy.

Następnie zostały zaprezentowane studencko-doktoranckie pomysły badawcze w kilkuminutowych wystąpieniach w formie *lightning talks*, które zostały poddane omówieniu przez panel ekspercki. Szymon Antosik przedstawił propozycję zbadania wpływu ekstremalnych zjawisk pogodowych na występowanie stresów środowiskowych w populacji dziewiętnastowiecznego Poznania. Oliwia Gromadzka scharakteryzowała wyobrażenia dziewiętnastowiecznych polskich podróżników o azjatyckim krajobrazie, Michał Kępski przedstawił projekt rozprawy doktorskiej o dziedzictwie wody w dziewiętnasto- oraz dwudziestowiecznym Poznaniu, Bartosz Smoczyk zaś opowiedział o historii środowiskowej faszystowskich Włoch.

Kolejny panel tematyczny dotyczył klimatu i energii. Piotr Oliński zaprezentował efekty badań interdyscyplinarnego zespołu i przybliżył możliwości interpretacji siły późnośredniowiecznych i nowożytnych sztormów, Rajmund Przybylak zaś zilustrował cele i zakres badawczy projektu: „Występowanie ekstremalnych zdarzeń pogodowych, klimatycznych i wodnych w Polsce w okresie od XI do XVIII wieku w świetle danych pośrednich”. Konrad Wnęk przedstawił źródła pozyskiwania

energii oraz jej konsumpcję w Krakowie na przełomie XIX i XX w.

Ostatni panel został poświęcony wodzie. Anna Barcz mówiła o metodzie badania historii Wisły na podstawie źródeł literackich i jej konsekwencjach. Rafał Szymyka opowiedział o fenomenie zarządzania rzekami w niderlandzkich miastach w epoce nowożytnej. Sławomir Łotysz wskazał na problemy związane z próbą melioracji Polesia w dwudziestoleciu międzywojennym. W ostatnim referacie Michał Pospiszyl nakreślił historię środowiskową wschodnioeuropejskich mokradeł na podstawie oświeceniowych prób ich osuszania, postrzeganego jako program modernizacyjny.

Należy ocenić, że konferencja, zgodnie z tytułem, stanowiła dobry przegląd prowadzonych obecnie badań. Szczególnie warto docenić fakt udziału naukowców reprezentujących różnorodne dyscypliny, nierzadko pracujących w interdyscyplinarnych zespołach. Historia środowiskowa w Polsce stała się pełnowymiarową dziedziną rozważań nad przeszłością i rozwija się we wszystkich kierunkach, jakie wchodzi w zakres jej kompetencji. ■

Szymon Antosik
(Poznań–Warszawa)

Konferencja „Digitale Methoden und soziale Topographie in Spätmittelalter und Frühneuzeit”, Berlin 16–18 czerwca 2022 roku

W dniach 16–18 czerwca 2022 r. na Freie Universität w Berlinie (a dokładniej na terenie Friedrich-Meinecke-Institut, w spokojnej berlińskiej dzielnicy Dahlem) odbyła się konferencja poświęcona wykorzystywaniu metod cyfrowych w badaniach socjotopograficznych miast późnośredniowiecznych i wczesnonowożytnych. Spotkanie otworzyli Thomas Ertl i Julian Helmchen,

organizatorzy wydarzenia. Podkreślili, że socjotopografia przedindustrialnych miast jest zagadnieniem z jednej strony starym i znanym, mającym swe korzenie już w XIX w., ale też nowym i wciąż odkrywaniem. Jednym z tych nowych aspektów jest wykorzystanie możliwości oferowanych przez narzędzia cyfrowe. Właśnie to omówienie celów, problemów i rozwiązań, wpisanych w szerszy kontekst międzynarodowy, stanowiło główną ideę związaną z organizacją konferencji.

Pierwszy referat „Digitale Methoden zur automatischen Informationsextraktion. NER und NEL für die Lista aller Verstorbenen in und vor der Stadt Wien” przedstawiła Claudia Resch (Austrian Centre for Digital Humanities and Cultural Heritage, Österreichische Akademie der Wissenschaften). Austriacka badaczka omówiła wykorzystanie narzędzi Named Entity Recognition (NER) i Named Entity Linking (NEL) na podstawie list zmarłych publikowanych w wiedeńskim czasopiśmie „Wien[n]ersiches Diarium” z XVIII w.¹ Zostały przedstawione główne problemy związane z adnotacją personaliów i nazw własnych oraz łączeniem ich z konkretnymi punktami w przestrzeni. Rozwój automatycznej adnotacji masowego źródła, którym były nowożytnie, drukowane czasopisma, pozwoli na lepsze i szybsze poznanie ich zawartości, co z kolei usprawni badania nad społeczeństwem osiemnastowiecznego Wiednia. Następnie Rosa Smurra (Università di Bologna) i Marco Conti (Université Bordeaux Montaigne) wygłosili referat „Medieval Sources Online Project. The late 13th-century Estimi of Bologna”, w którym przedstawili rozwój projektu opracowania i udostępnienia w formie elektronicznej trzynastowiecznych spisów podatkowych związanych z Bolonią². Autorzy wystąpienia skupili

się na dokładnym omówieniu źródłowym spisów i wskazali, które informacje mają pierwszorzędne znaczenie w badaniach nad społecznością Bolonii u progu *trecento*. Główne wystąpienie pierwszego dnia przypadło w udziale Christine Lutter (Universität Wien). W swoim przemówieniu „From Data to Stories. Social Topographies and Networks of Belonging in Medieval Vienna and Beyond” wiedeńska historyczka na przykładzie źródeł związanych z instytucjami kościelnymi dwunasto- i trzynastowiecznej stolicy Austrii omówiła możliwości badania świadomości i poczucia przynależności do węższych i szerszych grup społecznych przez osoby wchodzące w interakcje z kościołami i klasztorami. Na podstawie zeskanowanych, zregestrowanych i adnotowanych w TEI (Text Encoding Initiative) dokumentów związanych z różnego rodzaju nadaniami na rzecz wiedeńskich instytucji kościelnych, Lutter wskazała zależności i powiązania międzyludzkie, co było możliwe dzięki wizualizacjom sieciowym zgromadzonych w bazie danych informacji źródłowych. Omówione przez austriacką badaczkę metody stanowiły efekt projektu „VISCOM – Visions of Community”³.

Drugi dzień konferencji otworzył panel wiedeńskich uczniów i współpracowników Christine Lutter⁴. Obrady rozpoczęły się od wystąpienia Kathariny Marii Hofer „Pinsel, Prunk und Pergamente. Vernetzte Illuminationen als Praktiken materieller Kultur um Kaiser Maximilian I. Eine historisch-technologische Studie”. Badania tej historyczki były poświęcone analizie iluminowanych manuskryptów w celu

³ Omówienie wyników projektu dostępne jest pod adresem: https://www.oeaw.ac.at/fileadmin/Institute/imafo/pdf/forschung/HI/viscom_companion_webbook.pdf, dostęp: 9 lipca 2022.

⁴ Chodzi o zakończony w 2021 r. projekt „Soziale Netzwerke im spätmittelalterlichen Wien. Geschlecht, Verwandtschaft und Objektkultur”, o którego rezultatach informacje dostępne są pod adresem: <https://geschichtsforschung.univie.ac.at/forschung/abgeschlossene-projekte/soziale-netzwerke-im-spaetmittelalterlichen-wien/>, dostęp: 9 lipca 2022.

¹ Strona internetowa projektu „Wienerisches DiGItarium”: <https://digi-tarium.acdh.oeaw.ac.at/>, dostęp: 9 lipca 2022.

² Strona internetowa projektu: <http://www.centrofasoli.unibo.it/asbo/index.html>, dostęp: 9 lipca 2022.

prześledzenia sieci artystycznej twórców związanych z dworem cesarza Maksymiliana I. W tym celu wykorzystana została nie tylko analiza sieciowa, ale również badanie chemicznych właściwości farb, których użyto do ozdobienia rękopiśmiennych źródeł, co pozwoliło autorce odnaleźć powiązania konkretnych warsztatów twórczych. Kolejnym prelegentem był Herbert Krammer, który w referacie „Besitz und Konnubium. Klosterneuburger Fleischhauer-Familien im 15. Jh.” wskazał na wykorzystanie narzędzi GIS-owych przy analizie socjotopograficznej mniejszego niż Wiedeń czy Bolonia miasta, jakim był czterotysięczny Klosterneuburg w północno-wschodniej Austrii. Krammer na podstawie analizy dokumentów związanych z niezależną od władz miejskich jurysdyktą tamtejszego klasztoru Kanoników Regularnych był w stanie prowadzić badania nad elitą miejską zamieszkującą teren należący do miejscowego duchowieństwa. Dodatkowo dość szczegółowe informacje na temat osób parających się rzeźnictwem umożliwiły mu prowadzenie badań socjotopograficznych, w których wykorzystywał oprogramowanie GIS-owe do lokalizacji w przestrzeni należących do rzeźników domów oraz wizualizacji danych. Ostatni referat w panelu, „Im Netz der Stadt. Soziale Gruppen, Beziehungsgeflechte und Interaktionen im spätmittelalterlichen Wien” autorstwa Korbiniana Grünwalda, dotyczył badania sieci społecznych piętnastowiecznego Wiednia. W czasie trwania wystąpienia omówiony został model stworzonej bazy danych, opartej na wyekstrahowanych i adnotowanych w TEI informacjach z opracowanych regestów wpisów z wiedeńskich ksiąg miejskich rejestrujących transakcje nieruchomości. Tak skonstruowana została baza danych, oparta na modelu związków encji (*entity-relationship-model*), podzielonych na wydarzenia, obiekty, organizacje i miejsca, spośród których każda posiada własny spis/indeks. Struktura takiej bazy danych

jest częściowo ustrukturyzowana i hierarchiczna⁵.

Drugi tego dnia panel dotyczył przede wszystkim wykorzystywania oprogramowania GIS-owego w badaniach nad społeczno-przestrzennymi zjawiskami w przedindustrialnych miastach. Michał Słomski (Instytut Historii im. T. Manteuffla Polskiej Akademii Nauk) w referacie „Social Topography of a Small Town and Digital Methods. The Case of Dolsk (Poland) in the First Half of the Seventeenth Century” przedstawił sposób prowadzenia przez niego badań nad relacjami społeczno-przestrzennymi na przykładzie niewielkiego ośrodka miejskiego, jakim w pierwszej połowie XVII w. był położony w Wielkopolsce Dolsk. Wskazał na problemy związane z odtworzeniem układu parcel w mieście czy z prostymi analizami statystycznymi (środek ciężkości, warzony środek ciężkości czy analiza najbliższego sąsiada) oferowanymi przez GIS. Choć wykorzystanie narzędzi GIS-owych pozwala na tworzenie analiz przestrzennych i szukanie korelacji między zjawiskami, to zachodzi pytanie o wielkość zbioru danych, na którym prowadzi się badania i tego, jak bardzo zróżnicowana była przestrzeń niewielkiego ośrodka miejskiego. Potencjał możliwości analiz i wizualizacji przestrzennej w większym mieście z zachowanymi spisami podatkowymi zaprezentowali Colin Arnaud (Westfälische Wilhelms-Universität Münster) i Daniel Stracke (Institut für vergleichende Städtegeschichte, Münster). W referacie „Die digitale Sozialtopographie von Mühlhausen (Thüringen) im Spätmittelalter. Zwischenbilanz

⁵ Dokładne omówienie skonstruowanej bazy danych zostało opisane przez autora referatu w dwóch miejscach: C. Lutter, D. Frey, H. Krammer, K. Grünwald, *Soziale Netzwerke im spätmittelalterlichen Wien. Geschlecht, Verwandtschaft und Objektkultur*, „MEMO_quer”, 2, 2021, doi: 10.25536/2021q002, https://memo.imareal.sbg.ac.at/wsarticle/memo/memo_quer/2021q002-lutter-soziale-netzwerke/, dostęp: 9 lipca 2022; K. Grünwald, *Die digitale Erfassung von mittelalterlichen Rechtsgeschäften – Beschreibung der semistrukturierten XML-Graphen-Datenbank db_for_medieval_legal_transactions*, DHDBlog, 31 Oktober 2021, <https://dhd-blog.org/?p=16737>, dostęp: 9 lipca 2022.

eines Projekts in Lehre und Forschung” zaprezentowali wyniki prac, których początkiem była zorganizowana przez obu badaczy szkoła letnia związana z wykorzystaniem metod GIS-owych w badaniach miejskich. Badacze wraz z uczestnikami szkoły poddali analizie informacje dotyczące wartości majątku, zawodów czy migracji w obrębie piętnastowiecznego Mühlhausen w Turynii. Następne dwa referaty przedstawiały rezultaty prac związanych z projektem „Healthscaping Urban Europe 1200–1500”⁶. Wpiew Léa Hermenault (Universiteit van Amsterdam) w referacie „Small is Beautiful. Insights from a Small-scale Digital Experience Conducted on Public Health Policies in Late Medieval Ghent” przedstawiła rezultaty powiązania informacji o postanowieniach władz miejskich Gandawy związanych z szeroko pojętą działalnością higieniczno-zdrowotną z miejscami, których te decyzje dotyczyły na podstawie opłat zebranych przez miejskiego balwierza, spisywanych przez urząd w piętnastowiecznej Gandawie. Następnie Taylor Zaneri (Universiteit van Amsterdam) w wystąpieniu „Spatial Perspectives on Health. Mapping Hygienic Regulations and Practices in Medieval Bologna” omówiła decyzje związane z ochroną zdrowia w trzynastowiecznej Bolonii. Dzięki dokładności opisów, bardzo precyzyjnych – jak na ich wernakularność – w Bolonii i nieco mniej precyzyjnych w Gandawie, obie badaczki były w stanie zmapować coś, co Zaneri nazwała *spatial logic of health*: miejsca, do których odnosiły się spisy z Gandawy oraz regulacje bolońskie z lat 1245–1267. Dzięki temu udało się wskazać w obu miastach na miejsca, w których do tych regulacji dochodziło dużo częściej, niż w innych: zarówno w Gandawie, jak i w Bolonii były to regulacje niedaleko kanałów miejskich, natomiast w Bolonii, w przeciwieństwie do belgijskiego miasta,

bardzo dużo dotyczyło centrum oraz miejsc zgrupowania rzemiosł „brudnych”, takich jak garbarze.

Ostatni dzień konferencji był poświęcony przede wszystkim kwestiom związanym z wydobywaniem informacji ze źródeł i ich odpowiednią obróbką. Panel rozpoczął Julian Helmchen (Freie Universität Berlin) z referatem „Mapping Medieval Vienna. Transkribus und die Erschließung der spätmittelalterlichen Grundbücher Wiens”. Niemiecki badacz omówił pierwszy etap prac w ramach projektu „Mapping Medieval Vienna: The Social Topography of Vienna in the 15th Century. Digitale Edition und Analyse der Wiener Grundbücher (1420–1517)”⁷. Etap ten polegał na wykorzystaniu oprogramowania Transkribus do automatycznego odczytu rękopiśmiennych ksiąg miejskich Wiednia (tzw. Handwritten Text Recognition, HTR), w których rejestrowano informacje o transakcjach kupna-sprzedaży nieruchomości położonych w obrębie murów i na przedmieściach. Wraz z uczeniem Transkribusa odczytywania tekstu malała liczba błędów odczytu, choć największe problemy z poprawnym odczytem urządzenie miało przy najważniejszych informacjach: nazwach osobowych, nazwach obszarów, ulic i budynków czy cenach. Bardzo problematyczne były również przekreślone notatki. Podobnych problemów dotyczył referat „Manorial Networks in the Medieval Tyrol: Mapping and Visualisation. Digitale Georeferenzierung und Auswertung der Tiroler Grundherrschaften” autorstwa Elisabeth Gruber-Tokić i Tobiasa Karla Pamera (obydwoje afiliowani przy Leopold-Franzens-Universität Innsbruck). Tematycznie prelegenci wykroczyli na teren położony *extra muros*, jednak spotykali się z podobnymi problemami podczas analizy i wydobywania informacji z ksiąg

⁶ Strona internetowa projektu: <https://healthscapes.humanities.uva.nl/>, dostęp: 9 lipca 2022.

⁷ Strona internetowa z opisem projektu: https://www.geschkult.fu-berlin.de/e/fmi/bereiche/mittelalter/ab_ertl/Mapping-Vienna.html, dostęp: 9 lipca 2022.

transakcji dobrami ziemskimi na terenie Tyrolu. Przedstawili działania w projekcie od samego początku (skanowanie źródeł archiwalnych), poprzez wykorzystanie Transkribusa, adnotowanie informacji z użyciem XML-a, w końcu: stworzenie ontologii bazującej na modelu CIDOC-CRM w celu powiązania ze sobą danych. Podobny proces – od zdigitalizowania fisz z lat osiemdziesiątych XX w., poprzez wydobycie informacji, stworzenie bazy danych oraz infrastruktury umożliwiającej udostępnienie wiadomości ze źródeł i ich analizę – szczegółowo omówili w swoim referacie „Beginnen in Köln: Sozialgeschichte urbaner Frömmigkeit vom 13. bis zum 15. Jahrhundert” badacze z Kolonii: Letha Böhringer, Jan Bigalke i Jonathan Blumtritt (Cologne Centre for eHumanities, Universität zu Köln). Na przykładzie zebranych przez Böhringer materiałów związanych z kolońskimi beginkami w późnym średniowieczu, które dwaj pracownicy CCeH przenieśli w świat cyfrowy, prelegenci wskazali na możliwości i ograniczenia tworzenia tego rodzaju baz danych⁸. Ostatni referat konferencji przedstawili Benjamin Hitz (Universität Basel) i Tobias Hodel (Universität Bern), a wystąpienie nosiło tytuł „Strukturen in Texten zu Informationen bündeln. Das Historische Grundbuch der Stadt Basel”. Szwajcarscy historycy przeszli podobną drogę, co ich kolońscy koledzy – w celu analiz piętnastowiecznej Bazylei musieli w pierw zdigitalizować i odczytać rękopiśmienne fiszki z wypisami źródłowymi z wykorzystaniem HTR i NER, a następnie wskazali na wykorzystanie systemów informacji geograficznej w łączeniu tych informacji z przestrzenią, co pozwala na badanie topografii i dynamiki gospodarczej miasta. Głównym wyzwaniem było

połączenie informacji o transakcjach nieruchomości z osobami, których te transakcje dotyczyły.

Trwająca trzy dni konferencja dotyczyła stosunkowo szerokiego spektrum zagadnień związanych z prowadzeniem badań społecznych w dawnych miastach z użyciem metod cyfrowych. Główny punkt ciężkości położony był na takich zagadnieniach jak wydobywanie informacji i ich strukturyzowanie, wykorzystywanie narzędzi typu Transkribus do mechanicznego odczytywania obszernych źródeł masowych, tworzenie baz danych ułatwiających prowadzenie analiz i umożliwiających wyszukiwanie nowych spostrzeżeń, w końcu: łączenie informacji z przestrzenią dzięki wykorzystaniu oprogramowania GIS-owego czy wizualizacja sieci społecznych z wykorzystaniem grafów. W końcowej dyskusji podkreślono potrzebę częstszego organizowania tego typu spotkań, w których uczestnicy poszczególnych projektów mogliby dość szczegółowo wymienić doświadczenia z przebiegu prac i omówić problemy, na jakie napotykali przy swoich badaniach. To wskazanie wykorzystanych metod i sposobów pracy, a nie samych rezultatów badań, stanowiło jeden z najważniejszych rezultatów spotkania, kilkakrotnie nazywanego przez samych organizatorów warsztatami, a nie konferencją. Wszystkie referaty udowodniły także, że wykorzystywanie metod cyfrowych w badaniach nad historią miast przedindustrialnych nie jest już tylko często powtarzaniem dezyderatem, ale również praktyką badawczą, której metody z każdym rokiem rozwijają się. ■

Michał Słomski
(Warszawa)

⁸ Strona internetowa projektu „Beginnen in Köln: Sozialgeschichte urbaner Frömmigkeit vom 13. bis zum 15. Jahrhundert”: <https://ceh.uni-koeln.de/portfolio/beginnen-in-koeln/>, dostęp: 9 lipca 2022.

Konferencja „Domain ontologies and beyond”, Münster, 7–9 września 2022 roku

W dniach 7–9 września 2022 r. w znajdującym się na terenie kampusu Westfälische Wilhelms-Universität Münster gmachu zwanym Fürstenberghaus odbyła się konferencja pt. „Domain ontologies and beyond”. Było to podsumowanie projektu „Historical Ontology of Urban Space”, finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (numer projektu PPI/APM/2019/1/00053/U/00001) i realizowanego pod kierunkiem Wiesławy Duży w Instytucie Historii im. T. Manteuffla Polskiej Akademii Nauk. Współorganizatorem spotkania był Institut für vergleichende Städtegeschichte z Münster.

Obrady naukowe poprzedziło uroczyste przyjęcie gości w ratuszu miejskim w Münster – miejscu podpisania pokoju westfalskiego. Przedstawicielka miasta, wiceburmistrzynie Angela Stähler, w historycznej sali ratusza naszkicowała pokrótce dzieje miasta i jego rolę jako miejsca negocjacji traktatów pokojowych kończących wojnę trzydziestoletnią w 1648 r. Po krótkich przemowach w sali obrad, wygłoszonych przez Wiesławę Duży oraz przez Daniela Stracke, uczestnicy wydarzenia przeszli do Fürstenberghaus, aby rozpocząć naukową część konferencji. Poza zgromadzoną na sali publicznością w spotkaniu uczestniczyły również osoby, które nie zjawiły się w Münster – między innymi część prelegentów. Na szczęście dzięki technologicznemu wsparciu Anny-Leny Schumacher z instytutu z Münster osoby te mogły bez przeszkód wziąć udział w zaprezentowaniu i wysłuchaniu referatów oraz późniejszych dyskusjach.

Pierwsza sesja nosiła tytuł „Historic Towns Atlases – perspectives and approaches” i składała się z trzech referatów związanych z pracami nad atlasami miejskimi. Melanie Bering-Müller i Niklas Alt

na przykładzie opracowanego w ramach serii Hessischer Städtatlas zeszytu dotyczącego Fuldy wskazali na problemy związane z pracą nad mapą bazową tego miasta oraz nad udostępnieniem zebranych w czasie prac danych. Sarah Gearty i Rachel Murphy przedstawiły zasób słownictwa kontrolowanego (czyli zorganizowanego zbioru słów i wyrażen używanych do indeksowania treści i jej wyszukiwania), wykorzystywanego przy tworzeniu kolejnych atlasów miast w serii Irish Historic Towns Atlas i umożliwiającego połączenie informacji ze źródeł pisanych i kartograficznych z punktem na mapie wynikowej. Z kolei Agnieszka Pilarska i Radosław Golba przedstawili problemy, na jakie napotkali przy opracowywaniu katastru Torunia do ponownego wydania atlasu tego miasta. Po przerwie kawowej odbyła się dyskusja dotycząca ontologii dziedzinowych: ich wykorzystywania, możliwości i ograniczeń ich użytkowania. W dyskusji wzięli udział: Wiesława Duży (jako moderator), Øyvind Eide, Paweł Garbacz, Francis Harvey, Humphrey Southall, Bogumił Szady, Francesco Beretta i Georg Vogeler. Podczas dyskusji padało wiele ważnych pytań, np. czym w ogóle jest i powinna być ontologia przestrzeni, w ramach zaś konkluzji można chyba stwierdzić, że możliwości związanych z funkcjonowaniem i pracami nad ontologiami dziedzinowym jest tyle, ile osób pracujących nad poszczególnymi zagadnieniami.

Drugi dzień rozpoczął się od wykładu Eero Hyvönena pt. „How to create a national cross-domain ontology and linked data infrastructure and use it on the Semantic Web”. Fiński badacz przedstawił w nim doświadczenia związane z opracowywaniem ontologii dziedzinowej i wykorzystania jej przy użyciu Semantic Web i Linked Open Data w całej Finlandii (National FinnONTO Ontology Initiative and KOKO Ontology). Po przerwie kawowej rozpoczęła się sesja przedpołudniowa „Domain ontologies and beyond”.

Pierwszym referatem tej części konferencji było wystąpienie Pauli Aucott (przygotowane wraz z Humpreym Southallem). Na przykładzie doświadczeń projektu „Vision of Britain” autorka omówiła wykorzystanie ontologii dziedzinowej i kontrolowanego słownictwa, aby stworzyć zorganizowaną strukturę danych topograficznych i administracyjnych. W kolejnym wystąpieniu Katarzyna Słomska-Przech pokazała możliwość wykorzystania do badań kartograficzno-historycznych wypracowanej w ramach projektu ontologii w celu rekonstrukcji niezachowanej legendy jednego z planów Warszawy autorstwa Williama H. Lindleya. Po lunchu uczestnicy spotkali się ponownie, aby wysłuchać trzech prelekcji związanych z szeroko pojętą przestrzenią miejską w różnych epokach. Keith Lilley wskazał na możliwości badań nad rozpoznaną już, jak mogłoby się wydawać, tematyką rozplanowania miast brytyjskich z XIII w. z wykorzystaniem narzędzi systemów informacji geograficznej. Sebastian Schröder zastanawiał się nad tym, czy założenie w niektórych westfalskich miejscowościach o wiejskim charakterze tzw. miast akcyzowych (*Akzisestädte*) na początku XVIII w. wpłynęło na zmiany w organizacji przestrzeni. Z kolei Tabitha Redepenning na przykładzie dzisiejszego placu Solidarności i Teatru Polskiego w Szczecinie przedstawiła temat kategorii autentyczności historycznej i trwałości funkcji pomimo przebudów przestrzeni centrum miasta i związanego z taką trwałością potencjału turystycznego omówionych miejsc. Ostatnim elementem drugiego dnia obrad była prezentacja spisu zawartości książki, która ma być jednym z rezultatów projektu. Obecni na sali autorzy poszczególnych rozdziałów wskazali, czego dotyczyć będą przygotowane przez

nich teksty. Dyskutowano także nad ostatecznym kształtem tej publikacji.

Trzeci dzień konferencji miał charakter przede wszystkim networkingowy. Ponieważ cały projekt nastawiony był na współpracę z instytucjami spoza Polski i prowadzenie prac przy współudziale partnerów projektu, uczestnikom konferencji dano szansę na przedstawienie własnych zainteresowań badawczych. Służyło to wymianie kontaktów z osobami, których obszar badań jest zbliżony lub wydaje się atrakcyjny dla pozostałych. Na koniec miało miejsce krótkie podsumowanie zarówno samej konferencji, jak i całego projektu oraz dyskusja nad planami na przyszłość.

Dzięki rozpoczętej na początku 2020 r. współpracy z wiodącymi europejskimi ośrodkami badań możliwe było zorganizowanie spotkania, w którym wzięli udział czołowi badacze z takich dziedzin jak historia, kartografia historyczna, urbanistyka czy cyfrowa humanistyka. Konferencji towarzyszyły również spotkania towarzyskie z udziałem uczestników, które pozwalały w nieco mniej formalnym charakterze kontynuować dyskusje z sali obrad lub wręcz zaczynać nowe. Na sam koniec uczestnicy mieli okazję zwiedzić centrum Münster – w czasie krótkiego oprowadzania Daniel Stracke zaprezentował najważniejsze fakty przede wszystkim ze średniowiecznej historii westfalskiego miasta. Pomimo znanych wszystkim niesprzyjających okoliczności, jakie panowały na świecie przez ostatnie dwa lata, fakt zorganizowania konferencji i bliskiego ukończenia projektu należy uznać za duży sukces. ■

Aleksander Łupienko
(Warszawa)
Michał Słomski
(Warszawa)

European Cartographic Conference – EuroCarto 2022, Wiedeń, 19–21 września 2022 roku

W dniach 19–21 września 2022 r. na Politechnice Wiedeńskiej (Technische Universität Wien) odbyła się Europejska Konferencja Kartograficzna (European Cartographic Conference – EuroCarto 2022) zorganizowana pod auspicjami Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (International Cartographic Association). Konferencja z sukcesem kontynuowała poprzednie wydarzenia: zorganizowaną w 2015 r. w tym samym miejscu EuroCarto 2015 oraz zdalną – ze względu na pandemię – EuroCarto 2020. W tegorocznej konferencji wzięło udział 280 uczestników z 38 krajów: przede wszystkim kartografów, ale nie zabrakło także przedstawicieli innych dyscyplin i nauk, dla których przestrzenny paradygmat badań jest istotny. W czasie całego wydarzenia odbyły się 22 sesje, podczas których wygłoszono 128 referatów. Dodatkowo, każdego dnia miały miejsce sesje posterowe, w trakcie których zaprezentowano łącznie 35 posterów.

Referaty dotyczące tematyki związanej z historią i danymi o przeszłości (w sumie 21 referatów) stanowiły ok. 16 proc. wszystkich wygłoszonych, a większość z nich (12) została umieszczona w sesji „Dziedzictwo Kartograficzne” („Cartographic Heritage”). Taka nomenklatura wynika z przyjętej przez MAK konwencji grupowania referatów w sesje podlegające poszczególnym komisjom tematycznym asocjacji, a w tym przypadku – komisji „Cyfrowe metody w dziedzictwie kartograficznym” („Digital Approaches to Cartographic Heritage”).

Mimo że głównym zainteresowaniem komisji cieszy się wykorzystywanie narzędzi cyfrowych w analizie dawnych map, to najczęściej podejmowanymi zagadnieniami w tegorocznych obradach były te związane z historią kartografii. Stało się tak

być może dlatego, że w konferencji nie zaplanowano osobnej sesji z tej tematyki organizowanej przez komisję o tej samej nazwie. Ogółem, blisko połowa wszystkich referatów dotyczyła właśnie historii kartografii (5). Podejmowane były tematy związane z niemal każdą epoką: od średniowiecza po wiek XX. I tak, mieliśmy analizy portolanów pod kątem poprawności geometrycznej (Tome Marelič i Julijan Sutlović) oraz zastosowanych znaków kartograficznych (Lena Mirošević i Dubravka Mlinarić). Evangelos Livieratos poruszył temat map Grecji Franza von Weissa opracowanych w pierwszej połowie XIX w. (źródła, inspiracje i powiązania), a László Zentai problem wpływów radzieckich na kartografię węgierską w czasach zimnej wojny. Z historią kartografii niewątpliwie związane było też wystąpienie dotyczące potworów na dawnych mapach (Giedrė Beconytė i Andrius Balčiūnas). Ciekawie prezentowały się również referaty związane z cyfrowym opracowaniem dawnych map (4). Mieliśmy tutaj opis dużych projektów związanych z pełnym, cyfrowym udostępnianiem treści map: dla Grecji (George Lampropoulos i inni) i Polski (Tomasz Panecki i Tomasz Królik), wizualizacji 3D na podstawie dawnych map (Tomáš Janata i inni) oraz – niezwykle często podejmowane ostatnio – próby automatyzacji pozyskiwania danych wektorowych (Rob O’Hara i inni). Trzy referaty związane były z wizualizacją danych historycznych: kwestią kartowania złożonych zjawisk (Mariam Gambashidze i Jana Moser), niepewnością opracowywania map szlaków morskich (Christine Plumejeaud-Perreau i Silvia Marzagalli) oraz opracowaniem map ukazujących biografie znanych pisarzy (José Jesús Reyes Nunez i Krisztina Irás).

Referaty związane z historią pojawiły się również w sesjach poświęconych atlasom (4 referaty), kartografii teoretycznej (2), multimediom w kartografii (1) czy praktycznym zastosowaniom kartografii (1). W prezentacjach związanych z atlasami

zajmowano się zarówno historią kartografii atlasowej (chorwackiej – omówionej przez Ivanę Crljenko oraz afrykańskiej – przedstawionej na posterze Davida Siriba i Daniela Nyangweso), jak i atlasami historycznymi (np. historyczny atlas statystyczny Izraela autorstwa Orena Raza). Aż dwa wystąpienia o tej tematyce poświęcone były opracowaniom przedstawiającym tereny historycznie należące do Polski – Grodom Czerwieńskim (Cyryl Konstantinowski Puntos) oraz ziemiom polskim Korony w XVI w. (Katarzyna Słomska-Przech i inni). Co ciekawe, oba zespoły autorów referatów z zakresu kartografii teoretycznej skupiły się na roli i interpretacji map w humanistyce cyfrowej (referaty autorstwa Marty Kuźmy i Francisca Harvey’a oraz Angeliki Tsorlini z zespołem), zaś trzy przedstawiane na konferencji projekty – dotyczące miast Modena (poster autorstwa Sary Belotti i Angeli Fiore) i Karlsruhe (Detlef Günther-Diringer i inni) oraz Bałkanów (Markus Breier i inni) – uwzględniały analizę danych historycznych lub ich prezentację za pomocą geowizualizacji. Wśród posterów na uwagę zasługiwał plakat przedstawiający analizę zmian treści dawnych map topograficznych w odniesieniu do ich wykorzystania (Václav Talhofer i Filip Dohnal).

Dodatkowo, podczas konferencji uczestnicy mogli wziąć udział w wizycie w Austriackiej Bibliotece Narodowej (Österreichischen Nationalbibliothek), gdzie prezentowano faksymile mapy Tabula Peutingeriana. Konferencję uświetniło również wydarzenie towarzyszące, współorganizowane przez Ambasadę Hiszpanii w Austrii – wystawa pt. „The Longest Voyage” poświęcona wyprawie Ferdynanda Magellana i Juana Sebastián Elcano z lat 1519–1522. ■

Tomasz Panecki
(Warszawa)

Katarzyna Słomska-Przech
(Warszawa)

XXXIV Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii, Toruń, 13–15 października 2022 roku

W dniach 13–15 października 2022 r. odbyła się XXXIV Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii. Dwa lata temu obrady toczyły się w Supraślu (woj. podlaskie), w tym roku konferencja została zorganizowana w Toruniu.

Do inicjatora oraz głównego organizatora konferencji, a więc Zespołu Historii przy Instytucie Historii Nauki PAN, dołączyli następujący współorganizatorzy: Katedra Historii Wojskowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Muzeum Twierdzy Toruń oraz Katedra Geomatyki i Kartografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Miejsce obrad – miasto Toruń – swoją historią i charakterystyką jest bezpośrednio związane z tematem konferencji – „Fortyfikacje na mapach dawnych”. Tematyka obrad nawiązywała do odbytej 35 lat temu, również w Toruniu, XII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii, poświęconej fortyfikacjom w dawnej kartografii. W tegorocznej edycji skupiono się na takich obszarach tematycznych jak prezentacja kartograficzna miejsc ufortyfikowanych, plany bitew i oblężeń, twierdze jako część krajobrazu kulturowego, ocena obrazowania twierdz na mapach z punktu widzenia sztuki wojennej, twierdze i miejsca umocnione na mapach cywilnych i wojskowych. Obrady zostały podzielone na osiem sesji średnio po trzy referaty. Z zaplanowanych łącznie 21 referatów wygłoszono osiemnaście.

W pierwszym dniu konferencji, uczestnicy zebrali się w Bibliotece Uniwersyteckiej UMK. Inauguracyjną sesję otworzył przewodniczący Zespołu Historii Kartografii przy IHN PAN, dr hab. Radosław Skrycki, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego. Jako pierwsza zaprezentowała swój referat Maria Stadnicka, zwycięczyni

konkursu o nagrodę im. prof. Stanisława Alexandrowicza na najlepszą pracę dyplomową z zakresu historii kartografii. Wystąpienie zostało poprzedzone uroczystym wręczeniem nagrody przez wdowę po profesorze Alexandrowiczu, panią Hannę Muzalewską. Temat pracy zwycięskiej brzmiał: „Kartograficzne repozytoria cyfrowe, czyli o współczesnym zastosowaniu badania kartometryczności dawnych map”. Następnie wykład inauguracyjny pt. „Relacja między fortyfikacjami i ich kartograficznymi przedstawieniami na przykładzie nowożytnych planów Torunia”, wygłosił Bogusław Dybaś. Po krótkiej przerwie zespół projektowy w składzie: Bogusław Dybaś, Andrzej Janeczek, Zdzisław Noga, Waldemar Bukowski zaprezentował referat „Tzw. Mapa Miega – józefińskie zdjęcie Galicji z lat 1779–1783. Prezentacja zakończonego projektu”.

Dalsza część konferencji odbyła się na Wydziale Nauk Historycznych, w Sali Rady Wydziału im. K. Górskiego. Sesję referencyjną w nowym miejscu rozpoczął Karol Łopatecki referatem „Na użytek króla i Rzeczypospolitej – Stare Dźwinoujście jako twierdza polsko-litewska”. Następnie Anna Pastorek przybliżyła historię Dunkierki i Fortu Mardijk w latach czterdziestych XVII w. na holenderskich mapach ze zbiorów Rijksmuseum w Amsterdamie. Kolejny referat, wygłoszony przez Radosława Skryckiego, dotyczył zagadnienia Twierdzy jako atrybutu monarchii w Brandenburgii i Prusach (XVII–XVIII w.). Sesję zakończyła dyskusja na tematy poruszone w trakcie wystąpień. Po przerwie kolejną sesję otworzyła Lucyna Szaniawska referatem „Szerokie pole działania inżynierów wojskowych w XVII wieku ze szczególnym uwzględnieniem opracowania map”. Drugie wystąpienie pod tytułem: „Survey of the civil defensive architecture of the seventeenth century in Poland-Lithuania for localization of Perret's models”, wygłosiła w języku angielskim Olha Tikhonova. Dyskusja

podsumowująca sesję zakończyła również pierwszy dzień konferencji.

Następnego dnia obrady toczyły się w całości w obiekcie Muzeum Twierdzy Toruń, zlokalizowanym w pofortecznym budynku przy ulicy Wały Generała Sikorskiego 23. Serię piątkowych wystąpień rozpoczął Aliaksei Adamovitch referatem: „Mapa «radziwiłłowska» jako źródło dla reprezentacji terytorium wielkiego Księstwa Litewskiego na mapie Europy Wilema Blaeua (1608)”. Kolejnym referentem był Iliya Andreyeu z prezentacją pod tytułem: „Ślad augsburski mapy ściennej Wielkiego Księstwa Litewskiego”. Następnie o obrazie twierdz na mapie Wielkiego Księstwa Litewskiego Tomasza Makowskiego z 1613 r. mówił Mikola Volkau. Po dyskusji oraz przerwie rozpoczęła się druga sesja tego dnia. Tomasz Królik przedstawił referat: „Fortyfikacje na mapach specjalnych Karola Perthéesa”. Drugim referentem był Robert Klimek z wystąpieniem: „Mapy Józefa Naronowicza-Narońskiego jako źródło poznania lokalizacji zaginionych strażnic krzyżackich”. Po dyskusji nastąpiła dłuższa przerwa obiadowa. Kolejna, trzecia sesja dnia rozpoczęła się od wystąpienia trzech prelegentów: Zdzisława Nogi, Jakuba Kuny oraz Jakuba Żygawskiego. Wspólnie zaprezentowany został referat: „Powstanie, rozwój, dekompozycja i renesans Twierdzy Zamość w cyfrowej odsłonie Atlasu historycznego miast polskich”. Następnie Bogdan Wolak opowiedział o Twierdzy Boyen w Giżycku w świetle źródeł kartograficznych. Kolejny referat: „Special-Ubersichts-Plan von Przemyśl jako podstawa uzgodnień konserwatorskich zespołów fortyfikacji twierdzy Przemyśl”, został wygłoszony przez Mateusza Zawadzkiego. Była to przedostatnia sesja referatowa. Z przyczyn niezależnych od organizatorów część prelegentów nie mogła dotrzeć na miejsce, aby wygłosić swoje referaty, dlatego doszło do pewnych zmian w pierwotnym planie konferencji. Po drobnych przesunięciach rozpoczęła

się ostatnia sesja, zawierająca dwa referaty. Pierwszy, „Przemiany poobronnego obrazu Warszawy w przekazie kartograficznym”, wygłosił Paweł Wespiński. Drugi, a zarazem ostatni referat zaprezentował Grzegorz Kiarszys – „Metody kartograficzne w badaniach radzieckich magazynów taktycznej broni jądrowej «Wisła»”. Po wystąpieniu nastąpiła dyskusja oraz oficjalne zakończenie referatowej części konferencji.

Dzięki uprzejmości gospodarza piątkowych sesji, Muzeum Twierdzy Toruń, uczestnicy otrzymali możliwość zwiedzenia wystawy i wysłuchaniu ciekawej historii twierdzy, a także miasta. Następnego dnia dla chętnych odbyła się wycieczka po zażytkowych fortach twierdzy Toruń.

Podsumowując, zaznaczyć należy, że obrady odznaczały się, jak zawsze podczas konferencji z tej serii, wysokim poziomem merytorycznym. Cieszy duży udział gości zza wschodniej granicy, jest to istotne ze względu na możliwość wymiany doświadczeń i poszerzania horyzontów badawczych na przyszłość. Odnotować należy jednak mniejszą liczbę uczestników w porównaniu z konferencją w Supraślu. Dwa lata temu zaplanowano 37 referatów (32 wygłoszono) przy dużym udziale młodych naukowców, studentów i doktorantów. Konferencja toruńska pod względem liczby wystąpień okazała się niemal dwukrotnie skromniejsza (21 zaplanowanych, a 18 wygłoszonych). Przyczyny doszukiwać się pewnie należy w doborze tematu konferencji („Fortyfikacje na mapach dawnych”), który można uznać za węższy od tego, który był w Supraślu („Mapa a tekst. Związki kartografii z literaturą i innymi tekstami kultury”). Mimo tego konferencja zakończyła się sukcesem i można mieć nadzieję, że przynajmniej część z wygłoszonych referatów ukaze się drukiem. ■

Tomasz Królik
(Warszawa)

XLIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna „Kartograficzno-geomatyczne związki i deskrypcje”, Toruń, 29–30 września 2022 roku

W dniach 29–30 września 2022 r. w Toruniu odbyła się XLIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana przez dwa oddziały Polskiego Towarzystwa Geograficznego – Kartograficzny i Toruński – oraz Katedrę Geomatyki i Kartografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wydarzenie było objęte patronatem honorowym Prezydenta Miasta Torunia oraz Głównego Geodety Kraju. Tematem przewodnim konferencji były „Kartograficzno-geomatyczne związki i deskrypcje”. Ogólnopolskie Konferencje Kartograficzne są organizowane regularnie od 1968 r.

W konferencji czynny udział wzięło 68 osób. W czasie całego wydarzenia odbyło się osiem sesji, podczas których wygłoszono 35 referatów. Dodatkowo, w trakcie sesji posterowych zaprezentowano osiem prac. Jednym z głównych tematów konferencji były mapy topograficzne i powiązana z nimi Baza Danych Obiektów Topograficznych 10k. Tematyce tej poświęcono aż dziewięć referatów i jeden poster.

Podczas konferencji wygłoszono siedem referatów związanych z historią i danymi o przeszłości. Swego rodzaju wprowadzeniem do konferencji był przedstawiony pierwszego dnia referat Beaty Konopskiej, omawiający wydany w 2022 r. czwarty tom *Biblioteki Polskiego Przeglądu Kartograficznego*. Publikacja ta zawiera zestawienie piśmiennictwa kartograficznego z lat 1968–2020 zebrane przez Zenona Kozieła. Kolejne cztery referaty umieszczono w jednej sesji, podczas której zebrani mogli wysłuchać zarówno wystąpień związanych ściśle z mapami dawnymi albo historycznymi, jak i danymi przestrzennymi. Tomasz Panecki przedstawił w imieniu zespołu projekt dotyczący opracowania

map i szkiców Karola Perthéesa z końca XVIII w. Następnie Jakub Kuna i Mateusz Zawadzki zaprezentowali wyzwania, z jakimi mierzą się opracowując repozytorium danych geohistorycznych województwa lubelskiego w ramach struktur Dariah.lab. Kolejne referaty dotyczyły dopowiedzeń na mapach przeglądowych drukowanych od XVI do XVIII w. (Lucyna Szaniawska) oraz koncepcji geograficzno-historycznego atlasu województwa kujawsko-pomorskiego (Zenon Kozieł).

Drugiego dnia konferencji Katarzyna Słomska-Przech i Wiesława Duży przedstawiły wyniki prac nad projektem Historical Ontology of Urban Spaces, w którym podstawą rozważań była wspomniana Baza Danych Obiektów Topograficznych. Ponadto interesującą dyskusję wywołał referat Marii Stadnickiej dotyczący stosowania rotacji na planach miast wydawanych w okresie zimnej wojny w krajach za żelazną kurtyną oraz poza tym obszarem.

Z tematyką historyczną związany był tylko jeden z posterów, prezentujący możliwość wykorzystania katastru galicyjskiego

jako źródła informacji przestrzennej, społecznej i prawnej (Stanisław Szombara).

Obrady uświetniło ogłoszenie wyników siódmej edycji konkursu „Internetowa Mapa Roku im. Krzysztofa Buczkowskiego”, organizowanego przez Stowarzyszenie Kartografów Polskich pod patronatem Głównego Geodety Kraju. W kategorii „OSM” zwyciężył „Internetowy Atlas Polski Niepodległej” (IAPN). Portal został opracowany przez zespół pod kierownictwem prof. dr. hab. Tadeusza Epszteina z Instytutu Historii im. T. Manteuffla Polskiej Akademii Nauk.

Kolejna z cyklu, XLV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna odbędzie się w Lublinie oraz Janowie Lubelskim (20–23 września 2023 r.). Konferencja będzie połączona z obchodami jubileuszu stulecia „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, obecnie wydawanego pod tytułem „Polish Cartographical Review”. ■

Katarzyna Słomska-Przech
(Warszawa)